

Riyakarlığa qarşı ədalət nümayışı

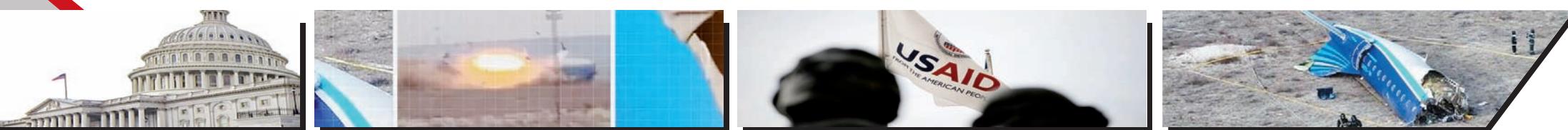
Ötən il dekabrın 25-də Azərbaycan Hava Yollarına (AZAL) məxsus "Embraer 190" tipli sərnişin təyyarəsinin Aktau hava limanı yaxınlığında qəzaya uğraması həm ölkəmizdə, həm də beynəlxalq aviasiya ictimaiyyətində dərin sarsıntıya səbəb oldu.

Bakıdan Qroznıya müntəzəm J2-8243 reysi ilə hərəkət edən təyyarə qəzası zamanı 35 sərnişin, iki uçuş heyəti üzvü və böyük təyyarə bələdçisi həlak oldu. Qəhrəman pilotlar və heyət üzvlərinin misilsiz şücaəti nəticəsində 29 nəfərin həyatı xilas edildi.

(davamı 8-ci səhifədə)

GÜNÜN SİYASİ NƏBZİ

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının (BMAT) Çıraqo Konvensiyasına uyğun apardığı araşdırmanın ilkin faciənin təkcə texniki qəza olmadığını göstərir. İlkin hesabat onu deməyə əsas verir ki, təyyarə uçuşun Bakıdan Qroznıya qədər olan hissəsində tam uçaşa yararlı vəziyyətdə olub. Hər iki mühərrikin qəza ani-

aşkarlanan çoxsaylı dəlib-keçən ve kor zədələrdir. Foto və video sübutlara əsasən bu zədələrin quşlarla toqquşma nəticəsində yaranmadığı bildirilib. Əksinə, naməlum xarici obyektlərin təyyarəyə çırıldığı ehtimal edilir. Ekspertlər təyyarə qalıqlarında hava gəmisinə məxsus olmayan xarici obyektlərin tapıldığı və onların mənşəyinin müyyənləş-

baxmayaraq, qəhrəman pilotlar maksimum sayda sərnişinin həyatını xilas edə biliblər. Qəza haqqında ilk məlumat Qazaxıstanın "Kazaeronaviqasiya" müəssisəsinin Hava Hərəkəti idarəetmə Mərkəzindən 25 dekabr 2024-cü il saat 06:28-də Aviasiya Hadisələrinin Araşdırılması idarəesine daxil olub. Hadisənin araşdırılması Qazaxıstan Respublikasının

bu faciəyə səbəb olan bütün amillər tam şəkildə üzə çıxarılaçaq və təqsirkarlar layiqli cəzalarını alacaqlar. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkışaf və Nəqliyyat Nazirliyi habelə AZAL məsələni beynəlxalq səviyyədə diqqət mərkəzində saxlayacaq. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılması üçün

li olmaması səbəbindən Qroznı üzerinde ikinci enisi yerine yetirə bilmədikdən sonra kapitan Bakıya qayıtmak barəsində qərar verib. Bu qərarın qəbul edilməsindən sonra Qroznı üzerinde CVR-da 24 saniyə aralıqla iki dəfə kənar səsin gəlmə faktı qeydiyyata alınıb.

CVR və FDR məlumatlarının tutuşdurulması nəticəsində

Bütün bunlar belə deməyə əsas verir ki, Rusiya tərəfi məsələni ört-basdır etmək, məsuliyyəti təyyarə heyətinin üzərində atmaq istəyir. Bunu rəsmi qurumlar, ayrı-ayrı şəxslərin açıqlamalarından, eləcə də Rusiya mətbuatında gedən materiallardan aydın görmə mümkündür.

Rusiya rəsmilərinin, ekspertlərinin və mətbuatının AZAL-in təy-

disinin füzelyajında, eyni zamanda sərnişin bədənində tapılan "Pantsir" hava hücumundan müdafiə sistemi qəlpələrini izah etmək daha vacib idi. Amma nə şəffaf yanaşma, nə də obyektiv analiz Rusyanın təktərəli məlumat siyasetinin ön planda olmadığını göstərir.

Təəssüf ki, Rusiya tərəfi yalnız manipulyasiya ilə deyil, eyni za-

Riyakarlılığı qarşı ədalət nümayışı

Baş nazir Əli Əsədovun rəhbərlik etdiyi dövlət komissiyası yaradılıb. İlkin təhlillər ciddi faktlara əsaslanır. Mövcud məlumatlar təyyarənin xarici müdaxilə nəticəsində zədələnməsi və idarəetmə qabiliyyətini itirməsi faktını artıq təsdiqləyib. Hadisənin baş verdiyi gün müstəqil araşdırma materialları ictimaiyyətə təqdim olunub və füzelyajın ciddi zədələr aldığı sübuta yetirilib.

Bir sıra mütəxəssislərin fikrincə, təyyarənin dənizə düşməsi halında qəzanın səbəblərinin araşdırılması daha da mürəkkəb ləşərdi. Azərbaycan tərəfi ilk gündən hadisənin hərtərəflisi araşdırılması üçün dərhal müstəqil araşdırma qrupu formalasdır. Rusiya bu araşdırmanı Dövlətərəsə Aviasiya Komitəsinə həvələ etməyi təklif etse də, Azərbaycan bu təklifi redd edib. Hadisənin araşdırılması və mövcud sualların cavablandırılması, təkcə Azərbaycan və Rusiya arasındakı əlaqələr deyil, eyni zamanda regionun siyasi balansı baxımından da çox vacibdir.

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus təyyarənin ötən il dekabrın 25-də qəzaya uğraması ilə bağlı Qazaxıstan Nəqliyyat Nazirliyinin ilkin hesabati açıqlamasından sonra da Rusiya tərəfi hadisəyə qərəzli yanaşmasını daşıyandırıb.

Azərbaycan dövlətinin qətiyyətli mövqeyi ondan ibarətdir ki,

yərəsi ilə bağlı addımları onların eyni taktikanı seçdiyini söyleməyə əsas verir. Lakin araşdırmacların nəticələri, qəzanın ardıcılılığı, faktlar və dəlillər başqa şey deyir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan təyyarəsi Qroznı üzerinde atəş meruz qalıb, ardıcıl bir neçə atəş açılıb, hava gəmisinin əsas idarəetmə sistemləri 05:13:32-də sıradan çıxbı, əlaqələndirici dispetçer isə "Kover" əməliyyatı barədə Qozniya 8 dəqiqə sonra - 05:21:42-də məlumat verib. Burdan aydın olur ki, Azərbaycan tərəfinin və təyyarə ekipajının "Kover" əməliyyatından xəbəri olmamışdır. Bu da onu göstərir ki, Rusiya tərəfi məsələni gizlətmə istəyib.

Açıq-aydın, faktlar və sübutlarla yazılış hesabatın ardından Rusiya tərəfinin öz israrından dönmək istəməməsini anlamaq mümkün deyil. Hazırda Çeçenistanın paytaxtı Qozniyanın Xankala qəsəbəsində yerləşən hərbi hissədə hadisə ilə bağlı istintaq davam edir. Azərbaycan təyyarəsinə atəşin məhz bu hərbi hissənin ərazisində açıldığına dair məlumatlar var.

Rusiya tərəfi səmimi olmaqdansa, ötən həftələrdə rəzil adımlar ataraq pilot danışçılarını yamaqla məsələni başqa istiqamətə yöneltməyə çalışır. Halbuki pilot danışçılarından çox, təyyarənin vurulması faktı və bu ha-

manda etik qaydaları pozan məlumat kampaniyaları aparmaqla da məşğuldur. Bütün bunlar həqiqəti danmaq və ya diqqəti yandırmaq cəhdidir. Lakin Azərbaycanın mətbu organları, sosial şəbəkələr və ictimaiyyəti bu məsələdə sözün həqiqi mənasında nümunəvi davrandı. Təhqirlərə yol vermədən, etik prinsipləri qorumaqla hadisələrə təmkinlə yanaşdı.

Rusiya mətbuatının yadıgi manipulyativ məlumatlar və dezinformasiyalar isə onların əsl niyyətlərini ortaya qoyur. Kremlin açıqlamaları Rusyanın özünü müdafiə ssenarilərinə işarə edir. Amma faktlar danılmazdır və təyyarənin vurulması və bunun texniki detalları artıq üstü örtüle bilməyəcək dərəcədə aydınır.

Azərbaycanın şərtləri, nə istədiyi bəllidir və bunlar ali səviyyədə də elan edilib. Artıq qeyd olunduğu kimi, Azərbaycanın əlində təyyarənin vurulduğu "Pantsir-S" rakətlərinin hissələri də var. Sübut bazası formalasdır, faktlar, dəlillər toplanır və beynəlxalq məhkəməyə müraciət etmək istiqamətində hazırlıq işlər aparılır. Bununla belə, Rusiya ilə dialoq üçün qapı açıqdır. Moskva öz günahını açıq şəkildə etiraf edib məsuliyyəti üzərinə götürməlidir. Əks halda Bakı növbəti addımlar atacaq.